

V Festiwal Czango za nami, ale nadal zapraszamy na wystawę fotografii "Ocalić kulturę czango"

Miniony weekend w Toruniu upłynął pod znakiem wielobarwnej tradycyjnej kultury węgierskiej, polskiej i ukraińskiej. Na V Festiwal Czango w Polsce zjechali się ludzie z zagranicy, ale także z różnych zakątków Polski. Na szczęście nadal możemy dotknąć kultury czango dzięki wystawie fotografii Gyuli Ádáma, która potrwa do 25 października w Kombinaście Kultury na ul. Podmurnej 1. Wstęp jest bezpłatny.

W dniach 11-13 października mieliśmy wyjątkową okazję doświadczenia piękna, zabawy i odpoczynku dzięki poznawaniu tradycyjnych kultur wielu narodów – tłumaczy Joanna Mieszkowicz, Dyrektorka Festiwalu Czango w Polsce. Melodie czango przeplatały się z muzyką polską i huculską, porywały do tańca, do wspólnego muzykowania, a przede wszystkim bliższego poznawania siebie, odkrywania i wzbogacania naszego życia i relacji. A to wszystko odbywało się w przepięknej scenerii toruńskiej Starówki i bulwarów wiślanych.

Wrażenia uczestników

- ✓ Ta muzyka i ten rodzaj spotkania czyni cuda. Kompletna regeneracja, doenergetyzowanie i uśmiech! Dzięki za organizację!
- ✓ Energiczna i oryginalna muzyka spodobała się nie tylko mi ale także moim dzieciom. Pomysł z zabraniami młodzieży na Festiwal Czango w Polsce okazał się strzałem w dziesiątkę. Wszyscy doskonale się bawili. Muzyka łączy pokolenia.
- ✓ Naprawdę świetna impreza, cudna muzyka i atmosfera sprzyjająca tańcom do samego rana, na pewno przyjadę za rok!
- ✓ Było precudownie! Świetna muzyka, ach i jaki klimat!!! Na pewno będę w przyszłym roku!

Festiwal Czango w Polsce to święto sympatyków kultury tradycyjnej Polski i Węgier, do której dołączają kolejne narodowości. Utrzymywanie tradycji w życiu codziennym jest ważne – łączy narodowości – dodatkowo obszary mieszane, takie jak ten zamieszkały przez Czangów (obecnie teren wschodniej Rumunii) i cały region Karpat pomagają nam zrozumieć człowieka i dają przykład jak żyć w pokoju i harmonii.

Z Rumunii gościliśmy przedstawicieli ludu czango: mistrza gry na fletach węgierskich, jeden z ostatnich wiejskich muzykantów (rocznik 1940), mieszkający stale w mołdawskiej części regionu czango – András Hodoroga, Istvána Luki Lukácsa - skrzypka z Gimeszu, ucznia wybitnego niewidomego skrzypka Janosa Zerkuli, Gyulę Katyiego – bębniście z Mołdawii. Wśród wybitnych multiinstrumentalistów i tancerzy - rekonstruktorów tradycji z Węgier byli z nami: Lídia Draskóczy, Júlia Skopp, Előd Molnár, Gergely Sámsondi, Farkas Gyulai. Swoją grą na wszelkiego typu fletach i piszczałkach zachwycił nas Jurij Tafijczuk z huculskiej kapeli Czeremosz im. Romana Kumłyka, któremu towarzyszyli: Iwan Kiudyk, cymbalista, Wasyl Kostiuk, skrzypek, Josyp Sowa, baraban. W tym roku po raz pierwszy byli z nami tancerze pochodzący z Białorusi, a mieszkający na co dzień w Gdańsku, którzy uczyli tańców kaszubskich wraz z gdańską kapelą od 100 dni. Byli także z nami polscy rekonstruktorzy tradycji: Paweł Iwan – cymbalista, śpiewak, tancerz, Mateusz Niwiński, skrzypek, Jakub Mielcarek, grający na basy, Piotr Jop, tancerz, kapele: Chełmińska oraz Folkwir, a także grupa śpiewacza Środa Kujawska.

I to jeszcze nie koniec na ten rok

Zapraszamy nadal do zwiedzania wystawy fotografii Gyuli Ádáma, która potrwa do 25 października w Kombinatorze Kultury na ul. Podmurnej 1 w godzinach otwarcia [Kombinatora](#). Wstęp jest bezpłatny.

Prace Gyuli Ádáma łączy chęć kolekcjonowania i dokumentowania. Jego sumienna i niestrudzona praca nad uchwyceniem codzienności nabiera prawdziwego znaczenia z perspektywy historycznej. W codziennym życiu dostrzega on to, co święte i nadprzyrodzone. Artysta był poruszony ruchem domów tańca (táncház) i zwrotem w kierunku wartości ludowych i był jedną z niewielu osób, które regularnie odwiedzały węgierskie katolickie wioski w rumuńskiej Mołdawii (Moldwa) w latach komunistycznych (1980), kiedy obowiązywał tam zakaz wstępu, dokumentując codzienne życie Csángó. Twórczość Gyuli Ádáma była uważana za tabu aż do upadku komunizmu, pracował w tajemnicy, nie był członkiem żadnego klubu fotograficznego, prawie nie był znany z robienia zdjęć i nie uczestniczył w oficjalnej scenie artystycznej. Był zdeterminowany, by iść własną drogą, robiąc to, co kochał. W 1990 roku, wraz ze swoim przyjacielem Zsoltem Barabásem, zorganizowali pierwszą wystawę swoich wspólnych podróży, która odbyła się w Csíkszereda. To była niespodzianka: odwiedzający zostali skonfrontowani z głębokim, szczerym, ludzkim materiałem. Ich seria zdjęć codziennego życia mołdawskich Csángos była nowością, obejmującą wszystko od narodzin do śmierci. Dokumentalne fotografie wypełnione były raczej emocjami niż suchą rzeczywistością. "To dzięki bezpośredniemu wyrażaniu emocji zdjęcia stają się kompletne, niosąc przesłanie fotografa" - mówi Gyula Ádám. Zawsze znajdował się pretekst, wydarzenie w jednej z wiosek, aby odwiedzić wioski Siedmiogrodu i Mołdawii (Moldwa). Ale to nie tylko spektakl, wydarzenie, jest decydujące, ale także możliwość spojrzenia "za kulisy". W całej jego szeroko zakrojonej i wszechstronnej karierze artystycznej i organizacyjnej kluczem do jego pracy była kultura zakorzeniona w wierze chrześcijańskiej. W centrum zainteresowania obrazów Gyuli Ádáma znajduje się człowiek.

Gyula Ádám został odznaczony [Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Węgier](#) "w uznaniu dla jego dokumentalnych fotografii ludu Csángó z Mołdawii i Gyimes, Szeklerlandu oraz Węgrów mieszkających w rozproszonym regionie, które z wyjątkową wrażliwością uchwyciły codzienne życie narodu węgierskiego". W 2022 r. otrzymał nagrodę Zoltána Kallósa przyznaną przez Siedmiogrodzkie Węgierskie Stowarzyszenie Kultury Publicznej ([EMKE](#)). Od 2023 r. jest członkiem korespondentem Węgierskiej Akademii Sztuk [Pięknych \(MMA\)](#), sekcji fotografii i filmu. Jest profesjonalnym doradcą i członkiem jury Biennale Fotografii Szeklerlandu oraz zasiada w jury Europejskiego Konkursu Fotograficznego CO-EXISTENCE.

W listopadzie księgarnia U Jezuitów zorganizuje spotkanie poświęcone polskim i węgierskim świętym. Pretekstem jest obchodzony w tym roku jubileusz świętej Kingi (łac. Kunegundis) i świętej Jadwigi (łac. Hedvigis). Obie władczynie i święte Kościoła katolickiego urodziły się na Węgrzech i panowały w Polsce. Po aktualne informacje zapraszamy na [czango.pl](#)

Wyjątkowość Festiwalu

Blisko, naturalnie, razem; etno&eko, czyli jak? Całość muzycznych wydarzeń festiwalowych odbywa się bez sztucznego nagłośnienia, scena w formie jurty blisko publiczności, muzyka słyszalna z tradycyjnej odległości. To implikuje kameralny charakter wydarzenia. Inne cechy naszej imprezy to tradycyjny zestaw instrumentów, zrelaksowane staromodne tempo, troska o środowisko, zdrowa, dobrej jakości lokalna żywność, brak sztucznej klimatyzacji. U zaproszonych muzyków, tancerzy, odwiedzających cenimy autentyczność w ruchu tánchez, obywatelskie i chrześcijańskie wartości i zachowanie, odnoszenie się do siebie z szacunkiem, bez przekleństw.

Podziękowania

Organizatorzy: Asia Mieszkowicz (Fundacja Aeris Futuro), Gergely Sámsondi, Farkas Gyulai (kapela Szépszerével) pragną szczególnie podziękować:

- Współorganizatorowi: Konsulatowi Generalnemu Węgier w Gdańsku na czele z dr Pál Attila Illés
- Patronom Honorowym: Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotr Całbecki, Mária Petrás.
- Sponsorom za wsparcie finansowe: Fundacja im. Wacława Felczaka w Budapeszcie, Węgiersko-Polski Program Współpracy Pozarządowej, Instytut Liszta – Węgierskie Centrum Kultury, Primavega, mzuri, potrava.pl, ogrodydeszczowe.pl. Zrealizowano dzięki wsparciu Gminy Miasta Toruń w wysokości 20 000,00 złotych.
- Partnerom :
 - ✓ Praktykantki z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika – Wydziału Humanistycznego
 - ✓ Doskonała przestrzeń na koncerty, potańcówki i warsztaty oraz wystawę – Kombinat Kultury
 - ✓ Piękne przestrzenie dworu mieszczańskiego - Towarzystwo Miast Partnerskich Torunia,
 - ✓ Współorganizacja wydarzeń w Gdańsku - Stowarzyszenie Trójwiejska,
 - ✓ Piękne i pyszne pierniki - Żywe Muzeum Piernika,
 - ✓ Prowadzenie tańców z kapelą Folkwir - Centrum Tańca i Rozwoju W TAN,
 - ✓ Wolontariat senioralny - Kamienica Inicjatyw,
 - ✓ Przepyszne jedzonko od Chwast Prast Vege Bistro,
 - ✓ Rośliny i kwietne bukiety - Stowarzyszenie Tilia,
 - ✓ Wsparcie logistyczne - Księgarnia u Jezuitów,
 - ✓ Przedszkole im. Marii Montessori w Toruniu,
 - ✓ Oświetlenie - Hálo klub Budapest,
 - ✓ Pieczywo - Lipóti Pékség
 - ✓ Zaprojektowanie przestrzeni, oświetlenie - Sasvölgy

Zapraszamy do wsparcia kolejnych wydarzeń.

Osoba do kontaktu: Joanna Mieszkowicz, Dyrektorka Festiwalu - jmieszkowicz@aerisfuturo.pl, tel. 693 589 391, www.czango.pl, profil na [Facebooku](https://www.facebook.com/czango)